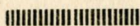

О, митнику! Під подихом сатрапа
 ти був далекий від проміння Правди.
 А все таки на смоківницю дряпавсь,
 щоб бачити Його, кого й не знав ти.
 Що ж ми? — Для нас Ісус у Божім німбі
 піднявсь на хрестнім дереві в височінь...
 Ми ж дохнемо сліпі в душнім Олімпі
 й паплюжимо крізь сон Любови тінь...

1936.

Ф. Моріак

ЮДА*

Фарисеї певне вже знали про домагання тієї Людини, домагання, що перевищали уяву. Треба зрозуміти, чим є для ізраїлянина „Бог єдиний“: безодні ділять Його від сотворіння. Відтепер їх метода буде в тому, щоб відсилати богозневажника з кожним жестом, кожним підслуханим словом до Тери і до її тексту, до букви. Нехай тільки Його учні урвуть кілька колосків у день суботній, або він сам хай уздоровить того дня руку, що всохла, уже уїдлива тічня є тут і значить точки на день розрахунку. А він, замість боронитися, ставить їм чоло, і то з яким зухвальством!

„Бо паном є Син чоловічий також і суботи“. За кого ж він себе має? Чи став безумний? Відважився вже сказати: „Субота сотворена для людини, а не людина для суботи“... І того вже було надто; але „паном суботи“! Відтепер вже погублений, це зовсім певне. А проте має ще навороти осторожності. Не маємо права твердити, що Бог мимохить проявляється в ній надто скоро, що аж його дусить, дозволяє інколи зачерпнути віддиху, коли немає нікого, хто міг би його підійти, крім бідної жінки з Сихару. Одначе здавалося б, що посеред людей намагається ще втишати голоси, що подають його як Творця життя. Але не міг стримати оклику, що він пан навіть суботи.

Бже він розпятий не в однім серці. Тайні ради збираються в Єрусалимі. Годі тратити хоч би й день. Бо час засіву короткий. Відмірює, скільки життя йому залишилось. Іще тих кілька місяців, щоб просвітити бідних людей, що ними постановив послугуватись, людей, що мають обновили обличчя землі. Люблять його гаряче, без сумніву, і це найважливіше, таж нічого ще не розуміють.

Один може заледве: той муж з Керіоту, Юда, вичислений як останній з дванадцятьох, що їх Ісус вибрав з-посеред усіх

* Це виняток із переложеної на різні мови книжки „Життя Ісуса“, найновішого твору відомого французького католицького письменника Ф. Моріяка.

учнів своїх — Юда може розуміє. Вчислений по Симоні й Андрію, по Якові й Івані, по Филипії і Вартоломею, по Матею і Томі, по другім Якові, сині Альфея, другім Симоні, званім Ревним, і по Юді. Що притягнуло того Юду? Повірили йому гаманець: отже був практичною людиною, що відразу виявив найбільше віри в Ісуса; мав життєвий сприт, а пішов за ним. Це стихійна віра в дочасний успіх Господа. Інші мали її також, хоч меншу від Юди. Найближчі серцю Ісуса, навіть і Іван, вірили, що їх доля запевнена. Бачили вже блиск престолу, що їх чекав.

За тих три роки Юда використовував, може на власний рахунок, в малім обсягу джерело води живої, організував зиски Інтелігентний, але короткозорий, коли все провалилось (Юда думав: з власної вини того несамовитого, що змарнував легкодушно величаві дари і всіх до себе знеохотив), не зрозумів, що інтерес — те, що для нього було інтересом — іще оплатиться, і перевищить найсміливіші його надії в тому напрямі. Христос теж знав про те. Юда був з ним від початку, і є з ним іще, і буде до кінця.

А все ж Ісус не пробував їх зводити: „Не беріть золота ані срібла, — наказував, розсилаючи їх по двох, щоб проповідували добру новину, — ані мідяної монети в ваші гаманці, ані подорожньої торби, ані двох одеж, ані сандалів, ані палиці...“ Юда посміхався і думав — „Якби так брати дослівно все, що говорить наш дорогий Учитель“!

„Це я посылаю вас як вівці між вовків (Юда бурмотить: „Говори це кому іншому“). Тому будьте передбачливі, як вужі“, а Юда: „Щодо того, то можеш на мене числити“!

„А будьте обережні перед людьми, бо в божницях своїх бичувати вас будуть!“ (Не мене, думає Юда, я знаю, як до них промовляти!). І гордує своїми товаришами, бо бачить, як дрижать, слухаючи віщувань Господніх: „І видасть на смерть брат брата, а батько сина, діти теж повстануть проти батьків і зведуть їх зо світу“...

Звідкіля та омана? — запитує себе Юда, обсервуючи з-під ока своїх товаришів, якжеж це всі вони уявляють собі родину? Юда знає давно про ту правду, що існують батьки і діти, що себе ненавидять. Любить у Христі той простий погляд на речі, той погляд Бога на людську огиду. А в тій же хвилині Вчитель сповіщав: „І зненавидять вас усі для Імени мого!“ Отже так... але Юду це не лякає. Інші дрижать, але він годиться бути зненавидженим, аби тільки його боялися. А будуть його боятися, бо держатиме слова закляття: владу самого Ісуса над матерією і життям. Ох! Того дня, коли буде міг виганяти злі духи й лікувати недуги, покепкує собі з ненависти чи любови цього світу, що лизатиме йому ноги!

„Не бійтеся — продовжає далі Ісус — не бійтеся також тих, що вбивають тіло, а душі вбити не можуть, але бійтеся радше того, що і душу і тіло затратити може в пеклі“. Юда здвигає раменами: Чому ж мав би боятися Велзевула, коли матиме

над ним перевагу й змогтиме входити з ним у переговори як рівний із рівним? „Мавши змогу виганяти його, змогтиму також дістати від нього всі царства світу...“

А проте зворушується навіть Іскаріот. Як тут не любити Ісуса? Йому одному треба б повірити з заплющеними очима. Голос Учителя злагіднів, щоб заспокоїти бідних, дрижачих приятелів своїх: „Чи ж не продають двох горобців за одного мідяка? — а жаден із них не спадає на землю без Отця вашого. Тож не бійтеся! Над багато горобців ліпші є ви. Тож хто мене визнає перед людьми, того і Я визнаю перед Отцем моїм, що є в небі. Хто ж би відрікся мене перед людьми, того і я відречуся перед Отцем моїм, що є в небі...“

Юда притомніє...: не любить тог озвороту до сердець, гірше це розуміє, як інші. Тамті ласяться за найменшими пестощами, привязані до свого вчителя, як пси. Але нагло Ісус знову підносить голос: „Не думайте, що я приніс мир на землю. Не мир, а меч. („Знаменито“ — думає Юда). Бо я прийшов принести розбрат між чоловіка і його батька, і між дочку і її матір, і між невістку і її свекруху, бо вороги людини — його домашні. Хто любить батька чи матір понад Мене, не є Мене гідний“. Висловлені людиною ці слова були б осуджені як жахливі. Якщо б ми не боялись сміливим образом позірно порушити нероздільність обох природ — сказали б ми, що тут також Бог підводить свою грізну голову понад звязки крові, що виступає з тіла. Юді видається, що розуміє ту мову ненависти, в дійсності це тамті спостерігають, що єдино тільки втілена любов може їх виголошувати, не стягаючи на себе громів. Юда уявляє собі, що в світі, зрушенім Христом в основах, покликані і вибрані будуть вільні від людських почувань і ніякі звязки крові не будуть їх вязати. Тріумф сили, тріумфуюча самотність! Аджеж муж із Керіоту може годитися або ні на те, що оповідає Вчитель: ось тепер говорить про хрест! Слід розуміти: хто хоче наслідувати його, а не бере свого хреста, не є гідний Ісуса... Юда посміхається: чи ж йому на тім залежить? Піде за Господом, а хрест залишить іншим.

Юда бере до себе слова: „Той, що душу свою знайшов, втратить її, а хто б душу свою для мене втратив, віднаїде її“. Напевне! Юда вирікається всього, все залишив, щоб іти за Господом. Покинув інтереси, що йшли не зле, посварився з можними людьми..., залишаючи собі одночасно вільну до них дорогу.

Ісус говорить ще: „Хто вас приймає, мене приймає...“ Юда розважає те слово, цінніше від інших і багатіше на величні консеквенції. Але ось ще одне, що пориває його: „А хто дав напитись одному з тих найменших кубок холодної води тільки в ім'я ученика, на правду кажу вам, не втратить заплати своєї“. Юда роздумує: „Я ще один із тих маленьких, але скоро підросту, бо склянка холодної води не залишиться довго склянкою холодної води...“

Ті самі слова приймає й одинадцять інших сердець, що ще не схоплюють їх сенсу, але приймають їх так, як добра земля, —

